

Pekka Ervast

Mestarit ja teosofinen
liike

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry

Mestarit ja teosofinen liike

Kuka ei olisi kuullut puhuttavan teosofisista mestareista, niistä salaperäisistä Tibetin veljistä, joista Madame Blavatsky kertoi hämmästyneelle maailmalle. Madame Blavatsky sanoi olevansa tibetiläisten mestarien lähettiläs *), hän oh yhtämittäisessä yhteydessä heidän kanssaan, ja kaikki ”ihmeet”, mitkä hän aikaansai, tapahtuivat hänen omien sanojensa mukaan noiden Veljien eli mestarien avustuksella. ”Itse minä en ole mikään”, hän sanoi, ”mutta minun mestarini, joka minut lähetti, on voimakas ja tietorikas.”

Maailma otti tietenkin omalla tavallaan vastaan tällaisen väitteen. Muutamat uskoivat; heissä heräsi ainakin mielenkiinto ja uteliaisuus, ja he ottivat selvää asiasta. Toiset nauroivat ja sanoivat, että Madame Blavatsky laski leikkiä, — itse hän oh keksinyt nuo mestarit; ei niitä ollut olemassa. Toiset taas arvelivat, että Madame Blavatsky oli kyllä jonkun lähettämä, mutta kenen? Ei Totuuden Jumalan, vaan erään toisen herran ja mestarin; Madame Blavatsky oli muka hitossa paholaisen kanssa.

Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen maailma on asettunut hie-man toiselle kannalle. Useimmat tieteellisesti sivistyneet ihmiset ovat sillä kannalla, että Madame Blavatsky oli mediumistinen ja sen perusteella yhteydessä henkimaailman kanssa (mikäli sellainen on olemassa; se ei ole kaikkien mielestä todistettu asia) taikka ainakin oman sielunsa eli alitajuntansa sokkeloiden kanssa. Uusi psykologia on näet tullut siihen, että ihmisen sielullinen koneisto on sängen monimutkainen, niin että hänen sisällään voi esimerkiksi piillä monenlaisia persoonallisuuksia. Miksei siis saattaisi ajatella, — arvelevat nämä uudet psykologit, — että Madame Blavatsky oh tuollainen salaperäinen mediumi, jonka monimutkaista psykologiaa on vaikea ymmärtää.

Kun totuudenetsijöinä asetumme Madame Blavatskyn väitteen eteen, että mestareita on olemassa, noita salaperäisiä Transhimalajan Veljiä, silloin emme kuitenkaan ensi kädessä tyydy minkäänlaisiin psy-

*) Vrt. H. P. Blavatskysta sananen, kirj. Pekka Ervast, Ruusu-Risti-kirjasto no 9,

kologisiin selityksiin Madame Blavatskyn persoonallisuudesta, olivat ne kuinka todennäköisiä tahansa, vaan kysymme silloin suoraan ja rehellisesti: ”Onko noita mestareita olemassa?” Meitä ei liikuta ensi kädessä, minkälainen Madame Blavatsky oli, vaan meitä liikuttaa se, onko mahdollisesti niitä mestareita olemassa, joista hän puhui. Kun hän puhui niistä, ei hän ainoastaan viittanut omiin kokemuksiinsa, vaan myös historiallisiin tosiseikkoihin. ”Tutkikaa”, hän sanoi, ”vanhoja filosofisia järjestelmiä, Idän salaisia oppeja, esoterismia ja okkultismia ja länsimaalaisia traditioita, niin huomaatte, onko minun puheeni tuulesta temmattu.”

Sentähden on täysi syy asettua tieteelliselle kannalle kysymykseen, onko mestareita olemassa. Mutta ”tieteellisellä” kannalla en tarkoita pelkästään älyllistä näkökantaa, vaan sitä, joka etsii ratkaisevaa todistusta kokemuksesta ja todellisesta elämästä. Emme toisin sanoen saa olla totuudenetsijöitä ainoastaan järjessämme; meidän pitää olla sitä koko olemuksessamme. Meidän täytyy olla totuudenetsijöitä siinä merkityksessä, että totuus on meille kaikkein tärkein asia elämässä. Emme saa epäillä itseämme. Jos tahdomme tietää elämän syvempiä tosiasioita, emme saa epäillä omaa totuuden kaipaustamme, vilpittömyyttämme ja tietämisen oikeuttamme.

Kun ihminen tahtoo tietää, onko Viisauden mestareita olemassa, hän ensin luo itselleen käsityksen mestareista. Nykyaikana hän saa tämän käsityksen teosofisesta kirjallisuudesta. Hänen kuvansa mestareista kehittyy usein siihen, että he ovat jonkinlaisia loistavia henkiolentoja, jotka näkymättömässä maailmassa ovat kuin kotonaan, mutta silloin hän unohtaa sen puolen asiasta, jota Madame Blavatsky alituisesti teroitti mieleen, nim., että mestarit ovat ennen kaikkea eläviä ihmisiä.

Jos ihminen todella etsii totuutta elämästä ja kuolemasta, silloin hän käytännöllisesti katsoen kysyy, onko ihmisiä, jotka totuuden tietävät. Jos ei kukaan ole mitään tiennyt ennen häntä, on hänen etsimissensä kuin arpapeliä ja hänen löytämismahdollisuutensa melkein olemattomat.

Hyvä on sentähden, että hänen sielunsa on tahraton, että hän etsii totuutta jo nuoruudessaan. Vanhempana hänen oma sielunsa usein vaivasi häntä, tuottaisi hänelle tuskaa syntisyytensä ja huonoutensa takia. Vanhempana totuus ehkä merkitsee hänelle pelastusta siitä pahasta, johon hän tuntee itsensä vajonneen. Vanhempana hän etsii vapahtajaa yhtä paljon kuin totuutta, sitä vapahtajaa, joka nostaa hänet pois pa-

hasta. Mutta kun nuori ihminen, joka ei vielä tunne synnin taakkaa, joka pienestä pitäen on suorittanut tehtävänsä niin hyvin kuin on taitanut, joka koulussa on ollut ahkera, kotona palvelevainen ja tottelevainen, joka sanalla sanoen on ”velvollisuutensa täyttävä”, kun hän totuuden etsijäksi tultuaan kysyy: ”mikä on totuus, mitä varten olen tänne tullut?”, silloin hän etsii tietoa — täysin itsekohtaisesti kyllä, mutta asiallisemmassa ja puhtaammassa mielessä kuin vanhempi ihminen, joka on jo kietoutunut elämään.

Seuratkaamme nuoren etsijän askeleita ja katsokaamme, löytääkö hän totuuden tietäjiä, teosofisia mestareita.

Kun tällainen nuori ihminen viime vuosisadan loppupuolella kysyi ympäristöltään: ”Mitä varten olen olemassa? Mitä minun on tehtävä tässä elämässä?”, niin kuinka hänen kävi? Hän ei saanut mitään tyydyttävää vastausta. Hän tiedusteli omaisiltaan. He sanoivat: ”Tee velvollisuutesi; sitä varten olet olemassa.” Hän kysyi: ”Mutta mikä on velvollisuus? Olen nyt lopettanut kouluni, minun pitäisi valita jokin työ; mitä minun on tehtävä?” Omaiset vastasivat: ”Asemasi yhteiskunnassa eli paremmin sanoen vanhempiesi yhteiskunnallinen asema vaatii, että jatkat lukuja yliopistossa, kunnes itse olet valmis virkamies tai miksi tahdot tulla”. Omaiset puhuivat näin, mutta totuudenetsijä ei voinut siihen tyytyä. Hän kysyi: ”Minäpä juuri tahtoisin tietää, mitä varten minun pitäisi jatkaa lukuja. On paljon ihmisiä, jotka eivät sitä tee. On paljon ihmisiä, joiden on pakko tehdä ruumiillista työtä pysyäkseen hengissä. Minkä tähden minun pitäisi elää yläluokkalaisena; onko elämä itse sen niin määrännyt?” Tähän vastasivat omaiset selittämällä, että historiallinen kehitys oli muodostanut yhteiskunnan sellaiseksi kuin se oli; ihmiset syntyivät eri luokkiin yhteiskunnassa, ja heidän täytyi suorittaa se tehtävä, mikä heidän eteensä sattui historiallisen kehityksen tuloksena yhteiskunnassa.

Silloin nuori totuudenetsijä sanoi: ”En voi tätä ymmärtää. Olenhan ihminen kuin muut. En ole luotu virkamieheksi, en opettajaksi, en papiksi, en lääkäriksi, en tuomariksi; ihmiseksi on elämä minut luonut. Mitä minua liikuttaa, että toiset ovat sotkeneet tämän yhteiskunnan koneistoksi, jossa kukin yksilö on hengetön pyörä? Pitäkööt he huolta historiallisesta kehityksestään, mutta onko minun pakko ottaa sitä lukuun? Tahdon elää tätä elämää, niinkuin ihmisenä voin sitä elää, so. niinkuin elämä itse on tarkoittanut, että sitä elettäisiin. Eikö ihminen ole vapaa olento? Eikö hänen välttämättä pidä tietää, mikä on elämän

tarkoitus? Jos hän elää elämänsä sokeasti, se kuluu hukkaan. Eikö hänen pidä näkevin silmin astua ulos elämään? Antakaa siis minulle tieto, jota kaipaan.”

Kun omaiset mykistyivät, läksi totuudenetsijä pappien ja uskovais-
ten luo, mutta nämä kauhistuivat hänen kysymystään. He selittivät:
”Mitä ihmeellisiä ajatuksia nuo ovat — kiusaaja kietoo sinua! Mikä
sinä olet, joka asetat tuollaisia kysymyksiä elämälle? Tuntematon nuorukainen, joka et itse ole mitään tehnyt elämässä. Kiusaaja saa sinut pauloihinsa, jos ylpeästi nouset ja sanot, että tahtoisit tietää. Tuhannet ja miljoonat ihmiset ovat tyytyneet uskoon ennen sinua ja ovat osanneet iloita siitä, että Jumala on hyvä ja että ihminen voi päästä taivaaseen. Nyt sinä rupeat tässä kaikkea kysymään. Etkö huomaa, että vanha kiusaaja tahtoo sinua houkutella?”

Näin vastasivat uskovaiset ja lisäsivät isällisesti: ”Tyydy Jumalan armoon, usko, muuten sinun käy huonosti kuoleman jälkeen.” Totuudenetsijä vastasi: ”Mitä minä kuoleman jälkeisestä elämästä, — senpähän sitten näen, liekö sitä olemassakaan. Nyt on tämä nykyinen elämä elettävä!”

Ja hän, joka ei siis saanut mitään ratkaisua uskovaisilta, ei piispoilta eikä papeilta, sai käsiinsä teosofisen kirjan. Ja siinä kirjassa sanottiin: ihminen on oikeutettu kysymään, ihminen on oikeutettu etsimään, sillä vastaus on löydettävissä, koska on ihmisiä, jotka tietävät.

Hän hämmästyi suuresti tällaisesta väitteestä, sillä se oli todella ensimmäinen vastaus hänen kysymyksiinsä. Ei hän ollut kysynyt mitään uskoa toiseen tai toiseen suuntaan; hän oli kysynyt tietoa. Kun hän esimerkiksi kysyi uskovaisilta ja papeilta: ”tiedättekö, että ikuinen kadotus ja ikuinen autuus on olemassa kuoleman jälkeen?” — ja kun hän katsoi heihin nuoren ihmisen kirkkain kysyvin silmin, silloin he mykistyivät, ja heidän täytyi yksitellen tunnustaa: ”Enhän minä tiedä, — kuinka ihminen voisi tietää? Minä uskon, mutta en tiedä, ja minä uskon sentähden, että pyhässä kirjassa niin sanotaan.” Ja nuorukainen sanoi: ”Minuun ei vaikuta, sanottakoon kuinka monessa pyhässä kirjassa tahansa, että on niin tai niin, sillä minä tahdon tietää!”

Ja nyt, kuten sanottu, nuoren totuudenetsijän käsiin joutuivat teosofiset kirjat, Mr. Sinnett'in ensimmäiset teokset, jotka Euroopassa julkaistiin: ”Salattu maailma” ja ”Esoteerinen buddhanusko”. Ne sisälsivät heti sen ihmeellisen väitteen, että tietäjiä on olemassa, — ihmisiä, jotka tietävät! Maan päällä on aina ollut mestarien ja adeptien salainen

veljeskunta, ja he ovat niitä ihmisiä, jotka ovat uskaltaneet kysyä ja etsiä ja jotka ovat saaneet vastauksen. ”Mutta koska sellaisia ihmisiä on, ei ole minullekaan mahdotonta etsiä ja saavuttaa tietoa!”

Tämä oli kuin balsamia nuorella totuudenetsijälle, kuin jumalainen aamukaste, joka virvoitti hänen sydäntään. ”Tämä on jotakin, jota kelpaa uskoa; järkikin saa olla mukana, kun usko sanoo, että tieto on löydettävissä.” Ja tutkiessaan teosofisia kirjoja, hän luonnollisesti tuli siihen johtopäätökseen, että mahdotonta olisi ollut tällaisia kirjoja kirjoittaa, jollei tietäjäolentoja olisi olemassa. Jos Madame Blavatsky oli keksinyt tällaiset asiat, niin hän itse oli ihmeellisimpiä neroja, mitä maan päällä on elänyt. Mutta totuudenetsijä otti lukuun, että Mr. Sinnett kirjoissaan nimenomaan sanoi, että hän ei saanut noita opetuksia Madame Blavatskyn suusta — tietenkin hän tämänkin kanssa keskusteli — vaan oli itse kirjeenvaihdossa varsinkin yhden, mutta osaksi kahdenkin mestarin kanssa. Hän omistaa ensimmäisen kirjansa suurelle mestarille ja tietäjälle Kuuthuumille. ”Kuuthuumin kanssa olen ollut kirjeenvaihdossa, ja noiden kirjeiden nojalla olen tämän kirjani kirjoittanut.” Itse kirjeitä Mr. Sinnett ei saanut julkaista kokonaisuudessaan, mutta hänen kirjassaan on yhtämittaa otteita niistä.

”Ja millä tavalla Mr. Sinnett”, kysyy totuudenetsijä, ”oli kirjeenvaihdossa mestarien kanssa?” Madame Blavatskyn välityksellä alussa. Mr. Sinnett kirjoitti kirjeen, Madame Blavatsky asetti sen johonkin paikkaan, ja jonkin tunnin kuluttua tuli vastaus. Vastauskirjeet olivat enimmäkseen pitkiä artikkeleita, sisältäen monta arkkiä kirjoitusta, joten niiden usein sangen nopea saapuminen oli itsessään ihme. Ne eivät voineet olla edeltäkäs in laadittuja, koska Mr. Sinnett tavallisesti teki kysymyksiä, joihin mahaatma vastasi. Mutta välistä mestarin vastaukset saapuivat postissa paikasta, jossa Madame Blavatsky ei ollut lähitienoillakaan, ja usein aivan odottamatta. Ne olivat aina kirjoitetut erikoiselle paperille ja suljetut erikoiseen tibetiläiseen kirjekuoreen, joka vuorostaan oli pantu toisen kotelon sisään. Ne olivat enimmäkseen Kuuthuumin käsialaa, joskus harvoin mestari Moorjan. Molemmat tottuneet ja sujuvat. Nämä käsialat olivat keskenään erilaisia, eikä kumpikaan ollut Madame Blavatskyn käsialan näköinen.

Kun nuori totuudenetsijä oli tullut vakuuttuneeksi siitä, että salaperäisessä tibetiläisessä veljeskunnassa kaksi adeptia, Moorja ja Kuuthuumi, oli päättänyt antaa maailmalle edes vähän tietoa sellaisista tie-

teellisistä, filosofisista ja uskonnollisista asioista, jotka olivat olleet unohtuessa monen vuosisadan aikana, — silloin hän tietenkin kysyi itseltään: onko noiden mestarien vaikutus maailmassa ja heidän ystävyys- ja armonsoituksensa päättynyt siihen, että he Madame Blavatskyn ja Mr. Sinnett'in kautta antoivat teosofisia opetuksia maailmalle, vai onko otaksuttava, että yksityiset ihmiset yhä vielä voivat päästä heidän opetuslapsikseen?

Teosofisista kirjoista hän saikin lukea, että mestarit ottivat vastaan opetuslapsia. Madame Blavatskyn välityksellä monet henkilöt pääsivät heidän koeoppilaiskseen, mutta vaikea on olla ja pysyä jonkun mestarin opetuslapsena. Oppilanaolo kysyä ääretöntä tahdonvoimaa, päättäväisyyttä ja kestävyyttä — ja toiselta puolen tahratonta mielen ja sydämen puhtautta. Useimmat edellämämainituista oppilaista eivät onnistuneet, sillä opetuslapsen ankara itsekasvatusjärjestelmä tuo pinnalle vähitellen kaiken, mikä hänen sielussaan on salattua, oli se pahaa tai hyvää. Jos opetuslapsiksi pyrkijän sydämessä piilee hänelle itselleenkin tuntematon alhainen vietti tai vaikutin, hän uudessa elämässään joutuu koetukselle, joka paljastaa hänen sydämensä tilan — ja silloin hän lankeaa. Noista koeoppilaisista, jotka Madame Blavatskyn välityksellä pääsivät mestarien valvonnan alaisiksi, useimmat heittivät ponnistuksensa kesken; parhaista pyrkijöistä yksi tuli hulluksi, toinen tappoi itsensä, kolmas lankesi juoppouteen ja huonoon elämään, jonka jälkeen hänestä tuli muhamettilainen ja myöhemmin roomalais-katolilainen, jolloin hän kyllä pyysi anteeksi Jumalalta huonoa elämäänsä, mutta samalla pani kaiken synn mestarien ja Veljeskunnan niskoille; yksi ainoa onnistui, brahmiinikastiin kuuluva hindulainen nuorukainen, Damarar K. Mavalankar, joka pääsi niin pitkälle, että hänen mestarinsa sanoi hänelle: ”tule Tibettiin”, — jota käskyä hän empimättä totteli.

Lukiessaan näistä asioista nuori totuudenetsijä yhä enemmän innostui, sillä hän huomasi, että tässä ei laskettu leikkiä eikä turhia puhuttu; tässä oli elämä kysymyksessä. Hän ajatteli: pitäisikö minunkin lähteä Intiaan etsiäkseni tibettiläisiä Veljiä? Siihen vastasivat teosofiset kirjat: turhaa on lähteä mihinkään; mestareita ei tarvitse etsiä erityisestä paikasta, mestareita etsitään elämällä, ei kiipeilemällä Himalajan vuorilla. Missä tahansa pyrkijä on, siinä hän alkakoon nousunsa hengen yläkömähin. Kun opetuslapsi on valmis, on myös mestari valmis ja tulee hänen luokseen.

Tästä nuori totuudenetsijä sai suurta rohkeutta ja uskoa, tunsii olevansa vapaa etsimään. Ja kun hän kysyi itseltään, miten on etsittävä sitä mestaria, joka tietää, silloin hän kuuli kuin itsessään vastauksen: sinun pitää omin neuvoin tehdä itsellesi selväksi, miten on etsittävä; koska tunnet itsesi ihmiseksi, aloita elämäsi ihmisenä.

Ja totuudenetsijä ajatteli näin: samalla tavoin kuin ihminen ensin sikiönä äitinsä kohdussa läpikäy biogeneettisesti heimokehityksen vanhat kivennäis-, kasvi- ja eläinmuodot, samalla tavoin hänen ehkä täytyy nyt yksilönä lyhyesti läpikäydä ihmiskunnan kehitys. Olihan hän lapsuudessaan elänyt aivan kuin uudestaan erilaisia kehitysasteita ihmiskunnan historiassa, joista varsinkin metsäläis- (intiaani-, viikinki-) aika oli silmiinpistävä. Ehkä hänen nyt taas ”ihmisenä” ja totuudenetsijänä tuli elää uudestaan ihmiskunnan kulttuuri- ja henkinen elämä. Ainakin hän tunsii itsensä yksinomaan ihmiseksi; ei hän ollut laumalolento, ei mikään orja tai epäitsenäinen osa vanhassa yhteiskunnassa; hän oli uusi, vastasyntynyt olento, juuri herännyt henkiseen elämään, ja hänen täytyi elää ihmiskunnan koko kulttuurikehitys uudestaan.

Hän sanoi itselleen näin: minä, joka olen ainoastaan ihminen, kysyn nyt itseltäni, mitä minun on tehtävä, kun olen syntynyt tähän maailmaan. En saa ajatella ilman muuta, että olen syntynyt valmiiseen yhteiskuntaan ja että on paljon muita ihmisiä minun ympärilläni, vaan minun täytyy ajatella ja tuntea, että olen ehkä yksin maailmassa. Olen kuin heitetty autiolle rannalle. Minun täytyy tässä uuden Robinson Crusoen tavalla tuumata, miten tulen elämässä toimeen, miten kehoni pysyy hengissä, jotta hengessäni voisin etsiä. Kaikista luonnollisinta olisi, että minulla olisi maatilkkku, jota viljelin, josta kasvattaisin puutarhan itselleni. Se työ olisi kaikista lähinnä luontoa. Jos se on mahdotonta, koska maapallolle tullessani en tuonut mukani rahoja, millä voisin lunastaa itselleni maata näissä yhteiskunnissa, niin minun täytyy kysyä itseltäni, voisinko olla hyödyksi toisille ihmisille jollakin yksinkertaisella tavalla: ehkä hakkaamalla puita tai tekemällä heille muunnellaisia palveluksia, joista he ehkä antavat minulle ruokapalan.

Näin ajatteli nuori totuudenetsijä. Älkäämme hänelle naurako, me, jotka olemme eläneet kauemmin mukana elämässä, sillä se oli hänelle vakava asia, eikä hänelle ollut tärkeätä se, että hän osasi niin ajatella, vaan se, että hän heti koetti toteuttaa ajatuksensa. Hän lähti ulos maailmaan ja sanoi hyvästi sille kodille, joka oli pitänyt hänestä huolta. Hän lähti ulos maailmaan tekemään käsillään työtä. Tämä ei ollut it-

sessään ihmeellistä, sillä useimmat ihmiset, jotka ovat tänne syntyneet, saavat tehdä ruumiillista työtä. Ihmeellinen kohta totuudenetsijän elämässä oli se, että hän luopui kaikesta, mitä hänellä mahdollisesti oli, ja lähti uutena, vastasyntyneenä ihmisenä ulos maailmaan. Hän ei tahtonut ennakolta olla sitä tai tätä; hän tahtoi vain palvella, suorittaa kaikesta mitättömimpiä töitä, kantaa vettä, sahata puita, jotta pysyisi hengissä saadakseen samalla etsiä. Etsiminen tapahtui hengessä, ei missään runollisessa haaveilussa. Etsiminen oli yhtämittaista tahtoa ja itsekasvatusta, yhtämittaista sisäistä askeesia, voimistelua ja työtä. Hakatesaan puita tai tehdessään toisenlaisia palveluksia tässä näkyvässä maailmassa hänen mielensä oh yhtämittaa keskittynyt suureen kysymykseen: missä olet sinä, totuus, missä sinä, joka tiedät, ja koska tulet minun luokseni?

Tahtoisin sanoa ohimennen, että parhaita itsekasvatusjärjestelmiä on juuri se, että ihminen luopuu kaikesta ulkonaisesta omassa elämässään; sisäisesti hän tietenkin on kaikesta luopunut. Kun rikas nuorukainen tuli Jeesuksen luo ja kysyi: ”Mitä minun pitää tehdä, että saavuttaisin jumalan valtakunnan”, niin Jeesus katsoi häneen ja sanoi: ”Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille ja tule ja seuraa minua.” Silloin nuorukainen pelästyi. Hän tunsu sisässään: tämä on ankara vaatimus, joskin oikea; — ja hän meni murheellisena pois, sillä hänen sydämensä oli ehtinyt kasvaa kiinni siihen, mitä hänellä oh.

Todelliselle totuudenetsijälle on ensimmäinen ehto, että hän luopuu kaikesta sisäisesti ja ulkonaisesti. Kun hän sen tekee ja kun hänen totuuden etsimisensä ei ole ollut pelkkää älyllistä aivovoimistelua — on kyllä kunnioitettavaa, että koetamme luoda itsellemme tieteellisesti pätevän maailmankatsomuksen, mutta tässä ei ole siitä kysymys, vaan siitä, että ihminen pääsisi elävän totuuden eli Jumalan tuntemiseen, — silloin, — ei aivan heti, mutta jonkin ajan kuluttua, kun hän on ikäänkuin todistanut mestarille, että hänen etsimisensä on vakava ja vilpittön, että hänen vaikuttimensa eivät ole itsekkäitä, — silloin tapahtuu hänelle se ihme, josta Madame Blavatsky sanoo: kun opetuslapsi on valmis, on mestarikin valmis; tapahtuu, että joku mestareista tulee hänen luokseen.

Niin kävi hänenkin, tuon nuoren totuudenetsijämme. Eikä meidän tarvitse ajatella, että hän oh epätietoinen siitä, oliko mestari todellakin käynyt hänen luonaan. Ero on ääretön hallusinaatioiden, epämääräisten näkyjen tai tuntemuksien ja sen tosiseikan välillä, että mestari il-

mestyy opetuslapsen luo. On niin ääretön ero kaiken harhan ja tämän totuuden välillä, että totuudenetsijä ei missään tapauksessa ole epäietoinen. Hän tietää varmasti, että mestari tuli hänen luokseen, sillä hänen silmänsä aukenivat. Täten hänen omassa elämässään toteutuu Jeesuksen lupaus, että se, joka vakavasti etsii, löytää mestarin.

Kun ihminen on herännyt, noussut ja lähtenyt etsimään opettajia, ikaikojen viisauden opettajia, silloin hän on tehnyt niinkuin evankeliumissa on neuvottu: ”Te etsitte täällä maan päällä leipää ja vaatteita ja kaikkea muuta, mutta etsikää ensin jumalanvaltakuntaa, niin kaikki muu teille annetaan.”

Totuudenetsijän sielullinen elämä on tuskainen, se saattaa tuntua kovasydämiseltäkin, sillä hänen täytyy hyljätä luotaan kaikki opit ja uskot, mitkä hänelle tarjotaan. Hänen sielullista janoaan ei voi muu tyydyttää kuin tieto. Hän uskoo vain siihen, että täytyy olla saavutettavissa tietoa, koska muuten elämällä ei olisi mitään arvoa.

Mutta kun hän on löytänyt etsimänsä, silloin hänen sisäinen mielen- ja sielutilansa muuttuu kokonaan. Hän löytää mestarin, mutta ei ainoastaan ulkonaisena opettajana, vaan sisäisenä vapahtajana. Hän ei löydä ainoastaan noita täydellisiä, ihmeellisiä, ihania ihmisiä, vaan hän löytää myöskin sen, jota me nimitämme Kristukseksi. Hän löytää Kristuksen sanan mystisessä merkityksessä, Kristuksen, joka on ihmiskunnan vapahtaja, koska hän on Jumalan elämä ihmiskunnan tajunnassa, Kristuksen siis, joka hänenkin sielunsa pelastaa. Mystinen Kristus täyttäänsä hänen sielunsa ja henkensä muuttaa hänet itsensä uudeksi ihmiseksi, poistaa tuskan hänen sielustaan, ikävän, toivottomuuden ja rauhattomuuden ja tuo sijaan rauhan sellaisen, jota maailma ei tunne, yliluonnollisen rauhan ja elämän, jota syystä on nimitetty ikuiseksi, koska se ei ole riippuva ajasta eikä paikasta, vaan on ääretön ja iankaikkinen.

Tästä elämästä tulee etsijä osalliseksi, kun hän löytää elävän Kristuksen. Ja tavatessaan teosofisia mestareita, nähdessään, että on ihmisiä, jotka ovat täydellisyyden saavuttaneet, hän kysyy heiltä: ”Te tunnette siis Kristuksen?” Ja he vastaavat hänelle hymyillen: ”Kristus on meidän elämämme, Kristus, joka on sinussa nyt herännyt, on elänyt meissä kauan. Mitä mestareita me muuten olisimme!” Ja uusi opetuslapsi kysyy: ”Minkä tähden on sitten tullut se käsitys maailmaan, että teosofinen liike on syntynyt Kristusta vastustamaan, ettei se vie ihmisiä Kristuksen yhteyteen?” Silloin mestarit, joiden silmä loistaa lem-

peyttä, vastaavat: ”Meidän olisi ollut vaikeata esittää ihmisille totuutta, jos olisimme olleet erikoisesti korostamatta sitä, että Kristus on mystinen Kristus, elävä elämä ihmisten sisällä, ”Kristus meissä”, kuten Paavali sanoo. Ajattele asemaamme. Kristitty maailma puhui Kristuksesta, mutta sekoitti kokonaan yhteen Jeesus Natsaretilaisen ja Kristuksen. He sanoivat, että Jeesus on ihmisten vapahtaja, koska hän on sovittanut ihmisten synnit Jumalan kanssa. Tämä ulkonainen ja materialistinen teoria oli opettanut ihmiset julmiksi ja ahdasmielisiksi. He uskoivat, että oli olemassa jumala, joka oli täynnä vihaa ihmisiä kohtaan ja vihan lepyttämiseksi tarvittiin sovitusuhri. Ajattele, rakas lapsi, että maailmassa oli vallalla tällainen väärä käsitys, tällainen epäjumalan palvelus. Kuinka saatoimme muuta kuin korostaa, että oli tehtävä ero Jeesus-ihmisen ja mystisen Kristuksen välillä? Annoimme Madame Blavatskyn puhua kristus-prinsiipistä. Tämä sana ”prinsiippi” on sinun mielestäsi ehkä huonosti valittu — emme tahdo riidellä sanoista, — mutta puhuimme nimenomaan myös mystisestä Kristuksesta. Nämä sanat ”mystinen Kristus” olisi kuitenkin voitu käsittää väärin jonkinlaiseksi persoonaksi, ja sentähden annoimme Madame Blavatskyn käyttää sanaa ”prinsiippi”. Sillä tarkoitimme elävää elämää sekä yksilöllisessä ihmisessä että ihmiskunnassa. Aatmaa-buddhi, henkitieto, on ihmisessä mutta samalla koko maailmassa. Aatmaa on kokonaisuuden sisin elämä ja siis samalla kosminen prinsiippi. Prinsiippi-sanaa ei pidä käsittää liian abstraktiseksi tai hengettömäksi. Ei ihmisen keho ole kuollut, vaikka nimitämme sitä fyysiseksi prinsiipiksi: ihmisen tunteita nimitämme astraaliseksi prinsiipiksi, ja ovathan ne toki eläviä! Sentähden sinä, joka olet meitä etsinyt ja lopulta löytänyt, sinä löysit samalla sen elävän kristusprinsiipin, joka omassa sielussasi puhkesi ja teki sinusta uuden ihmisen.” Ja kun totuudenetsijä syntyneenä kristityssä maassa myös heti kysyy heiltä: ”Entä Jeesus?”, niin he vastaavat: ”Jeesus on yksi meistä. Jeesus kuuluu meidän veljeskuntaamme.”

Madame Blavatsky, joka oli elänyt mestarien parissa Tibetissä ja joka oli yhtämittäisessa kosketuksessa heidän kanssaan, saattoi ystävien kesken puhua heistä hyvinkin tuttavallisesti, mutta nuoren opetuslapsen ensi kokemus on, että mestarit ovat ihmisiä, joiden koko olemuksesta loistaa arvokkuus ja majesteettius. Tullessaan mestarin eteen hän tuntee seisovansa ei maallisen kuninkaan, vaan niin sanoaksemme taivaallisen majesteetin edessä, jolla on kädessään elämän ja kuoleman avaimet, joka vartioiden taivaan portilla avaa tämän ainoastaan niille, jotka

ovat valmiit. Onko ihme, että hänen sielunsa polvistuu ja että samalla hänen fyysiset polvensa notkistuvat ja hän lankeaa maahan? Mutta mestari kohottaa hänet käsillään maasta ja sanoo: ”Ei niin, sillä minä olen ihminen, ei minua palvota. Ei ole maailmankaikkeudessa muuta palvottava kuin sitä majesteettia, joka on elämä itse. Ainoastaan suurta, ääretöntä elämää me kaikki palvomme, mutta emme toisiamme. Älä lankea polvillesi ihmisten edessä.” Ja mestarin katseesta loistaa ääretön lempeys ja rakkaus, sanomaton myötätunto ja auttamishalu. Totuudenetsijän sielu täytyy yhtä sanomattomalla riemulla ja autuuden tunteella.

Nykyään on elävien mestarien löytäminen vaikeampi kuin teosofisen liikkeen alkuaikoina, jolloin vallitsivat poikkeukselliset olosuhteet. Nyt ei mestareita löydy, ellei luovu kaikesta etsiäkseen heitä, mutta alussa mestarit lähestyivät ihmisten tietämätöntä maailmaa. He tulivat etsimään ihmisiä ja löysivätkin joitakuuta yksilöitä, jotka ymmärsivät heidän työtään, toiset paremmin, toiset huonommin. Täydellisesti ymmärsi heidän tarkoituksensa ainoastaan Madame Blavatsky. Mutta oli toisia, jotka hänen kauttaan olivat vastaanottaneet mestarien sanoman ja olivat siksi hartaita sieluja, että mestarit saattoivat heidän kanssaan ryhtyä tekemisiin. Sellaisia olivat eversti Olcott ja Mr. Judge Amerikassa, Mr. Sinnett Intiassa ym.

Eversti Olcott kertoo, että New Yorkissa eräänä iltana mestari Moorja ilmestyi hänen huoneeseensa ja puhui kauan hänen kanssaan. Mutta eversti Olcott epäili: Entäpä jos tämä onkin harhanäky, jospa tämä onkin unta? Silloin mestari, joka luki hänen ajatuksensa, otti turbaanin päästään, leikkasi siitä palan ja jätti sen eversti Olcott’in pöydälle; ja Olcott ymmärsi ja uskoi, että Viisauden mestari oli käynyt hänen luonaan. Seuraavana aamuna Madame Blavatsky tervehti eversti Olcott’ia ja kysyi leikillisesti: ”No, mitä sinä arvelet nyt, kun ‘vanha-poika’ kävi puheillasi?”

Eversti Olcott näki Intiassa monta kertaa eri mestareita sekä fyysisessä että astraalikehossa. Hän oli niin vakuuttunut heidän olemassaolostaan kuin kuka tahansa meistä on omien ystäviemme olemassaolosta. ”Minä tunnen heitä fyysisesti useita”, hän sanoi minulle Tukholmassa vuonna 1900.

Koska olot olivat poikkeukselliset, eivät ne ihmiset, jotka silloin joutuivat tekemisiin mestarien kanssa, olleet niin valmistuneita, kuin niiden täytyy olla, jotka nyt pyrkivät yhteyteen heidän kanssaan. Niinpä Mr. Sinnett, joka oli kirjeenvaihdossa mahaatma Kuuthuumin kans-

sa, ja eräs toinen englantilainen, Mr. Hume, kirjoittivat mestarille ja ehdottivat, että perustettaisiin korkeakoulu, jossa annettaisiin okkultista ja esoteerista opetusta tieteellisesti kvalifioituille eurooppalaisille; nämä voisivat sitten, saatuaan todistuksia mestarien kyvyistä ja tiedoista, olla suureksi hyödyksi ihmiskunnalle. Herrat Sinnett ja Hume tarjoutuivat valitsemaan suunnittelemaansa akatemiaan sopivia oppilaita, yliopistossa treenattuja länsimaalaisia oppineita.

Mestari näki, ettei kumpikaan heistä ollut sielullisesti sillä kehitysteella, että olisi sopinut tuollaiseen akatemiaan edes oppilaaksi, vielä vähemmän valitsemaan sinne oppilaita. Hän vastasi, ettei hän voi saada lupaa sellaiseen yritykseen omalta johtajaltaan, koska vanha sääntö on, että ihmisten täytyy tulla mestarien luo eikä mestarien ihmisten luo. ”Se että me tällä hetkellä olemme lähestyneet ihmisiä”, hän sanoi, ”on tapahtunut siksi, että meillä on suunnitelma maailman suhteen. Meidän suunnitelmamme koskee koko maailmaa ja on pukeutunut teosofisen liikkeen muotoon. Ja mikä on ehto, jonka asetamme ensimmäiseksi tässä teosofisessa liikkeessä? Mitä erikoisesti tahdomme teroittaa ihmiskunnan tajuntaan ja mitä odotamme niiltä, jotka ottavat osaa teosofiseen liikkeeseen? Uskoa veljeyteen ja työtä veljeyden puolesta. Kun katselemme, missä pimeydessä ihmiskunta vaeltaa, kuinka valta ihmisten keskuudessa on annettu asioille, jotka peittävät totuuden ja vievät ihmisiltä mahdollisuuden elää, niinkuin heidän luonnostaan tulisi elää yksinkertaisina veljinä keskenään, niin tietenkin tahdomme, että ihmiskuntaa on valistettava. Jolleivät ihmiset anna veljesrakkaudelle enemmän sijaa sekä yhteiskunnallisessa että kansojen välisessä elämässä, uhkaa ihmiskuntaa perikadon vaara. Sentähden tahdomme, että veljeyden sanomaa on ennen kaikkea julistettava ihmiskunnalle. Se ei ole uusi sanoma, sitä on ennenkin julistettu kristinuskossa korkeimpana käskynä. Mutta sitä ei ole elämäkatsomuksessa omaksuttu eikä sitä ole yritetty toteuttaa. Ne, jotka todella tahtovat auttaa meitä omaksuamalla tämän uuden elämänymmärryksen ja tekemällä työtä sen puolesta, he ansaitsevat meidän huomiotamme. Sentähden ensimmäinen vaatimuksemme ei ole, että teosofien pitäisi kehittää itsessään kykyjä ja yliaistisia voimia, jolloin he vain joutuvat suurille vaaroille alttiiksi, vaan meidän toivomuksemme on, että ihmiset teosofisessa liikkeessä koettavat kehittää itsessään veljeyttä, suvaitsevuuutta, vapaamielisyyttä, elämällä ja toimimalla itsensä unohtavan rakkauden hengessä. Ainoa todellinen uskonto on se, joka sitoo ihmiset yhteen. Ihmiskunta on kuin

suuri orpo. Ei mikään muu voi auttaa ihmiskuntaa kuin se, että ihmiset antavat kättä toisilleen. Silloin orpous häviää ja todellinen jumalanpalvelus astuu ihmisten keskuuteen. Ihmiskunnan suurimpana rasituksena kaikissa uskonnoissa on se harhaluulo, että pitää muka uskoa jotakuinkin järjettömiin oppeihin ja totella pappeja, jotka asettavat itsensä Jumalan ja ihmisten väliin. Se on suurin kaikista painajaisista ihmiskunnassa. Sentähden toivoisimme, että ihmiset heräisivät näkemään, että ainoa todellinen uskonto on se, joka liittää heidät veljinä yhteen.”

Tähän tapaan kirjoitti mestari Kuuthuumi Mr. Sinnettille ja kieltäytyi täyttämästä hänen ja hänen ystävänsä toivomusta.

Mr. Sinnett oli harras teosofi, joka oli vakuuttunut mestarien olemassaolosta, ja hän paloi sydämessään ja sielussaan halusta tulla lähempään kosketukseen mestarin kanssa. Mutta aina kun hän pyysi, että Kuuthuumi tai joku toinen mestari tulisi hänen luokseen, hän sai kielteävän vastauksen. Sekä Kuuthuumi että Moorja olivat kirjeenvaihdossa hänen kanssaan, mutta eivät esiintyneet hänelle fyysisesti eikä astraalisesti.

Ehkä voimme tämän ymmärtää. Mr. Sinnett oli sanomalehdentointaja Intiassa, sivistynyt mies ja etevä poliitikko. Hän oli samalla hallituksen palveluksessa, sillä hänen lehtensä oli hallituksen äänenkannattaja. Kun hän tuli teosofiksi, hänen isäntänsä, lehden omistaja, ei ollut siitä hyvillään, ja Mr. Sinnett sai eron. Silloin hän kysyi mestarilta, mihin hän nyt voisi ryhtyä, ja mahaatma Kuuthuumi asetti hänet koetukselle. Hän kirjoitti Mr. Sinnettille: ”Te voisitte tehdä suuren palveluksen. Me juuri toivomme, että ne ihmiset, joilla on valmis työala maailmassa, käyttäisivät kykyjään ihmiskunnan palvelukseen. Meidän tarkoituksenamme nykyään on, että ihmiskunta pääsisi tietoon siitä vanhasta esoteerisesta viisaudesta, joka on säilynyt elävänä tietona salaisessa veljeskunnassa. Mutta Intia on siinä erikoisasemassa, että siinä on kirjallisuudessa ym. säilynyt muisto samasta vanhasta viisaudesta. Vielä on Intian maa merkillinen siitä, että siinä on edustettuna kaikki maailman uskonnot ja ulkonaisesti kaikki uskon eri muodot mitä raaimmasta materialismista mitä hienoimpaan spiritualismiin. Intian rotu on vanhin nykyään elävistä arjalaisista rotuheimoista. Se on vipunut vieraan vallan alle. Minulla on intialainen keho, minä rakastan omaa maatani ja kansaani, sentähden soisin, että se kansa, joka on säilyttänyt muiston vanhasta viisaudesta, saisi herätä tietoon omasta menneisyydestään ja auttaa ihmiskuntaa totuuden soihdun kantajana.

Meidän tarkoituksemme on, että Intian kansa nousisi alennustilastaan, samalla kun maailmaa autetaan. Teille, Mr. Sinnett, tarjoutuu erikoinen tilaisuus. Te näette, että nämä vieraat lakisäädökset tekevät Intian kansan elämän raskaaksi, syöksevät sen kurjuuteen. Te voisitte meitä auttaa. Perustakaa uusi sanomalehti. Ruvetkaa ajamaan Intian asiaa Englannin hallituksen silmien edessä, ja toimikaa viisaasti, ettei synny kapiinoita. Opettakaa Englannin hallitukselle, että se on sokea eikä menettele oikein, jollei se ota lukuun Intian kansan omaa tahtoa.”

Mr. Sinnett vaihtoi monta kirjettä tästä asiasta mestarin kanssa, ja yritystä valmisteltiin. Mutta kun Mr. Sinnett teki laskelmiaan, selvisi hänelle, kuinka epävarma lehden menestys olisi; ne jotka panisivat rahansa siihen, eivät tulisi saamaan mitään voittoa, vaan päinvastoin ehkä menettäisivät omaisuutensa. Heidän oma työnsä menisi hukkaan, hänen maineensa pilaantuisi kokonaan, ja tämä vaikuttaisi pahasti teosofiseen liikkeeseen.

Kuuthuumi kirjoitti Mr. Sinnetille eräässä kirjeessä: ”Jos ette tahdo tähän ryhtyä, on tshoohanini sanonut, että tuskin sitten enää voin olla kanssanne kirjeenvaihdossa. Hän on sanonut minulle, että yritys voi lopulta onnistua. Mutta teidän täytyy itse ratkaista asia. Te olette harvinainen englantilainen, tunnette sympatiaa intialaisia kohtaan, olette oikeamielinen ja tunteellinen, ette tahtoisi ketään sortaa. Annan koko ratkaisun teille.”

Mr. Sinnett taisteli sisässään. Hän oli jo muuttanut Englantiin, ja hänen olisi pitänyt lähteä takaisin Intiaan tätä uutta seikkailua varten. Toiselta puolen hän ei halunnut luopua kirjeenvaihdostaan mestarin kanssa. Se oli liian kallis hänen sydämelleen; hän oli saanut niin ihmeellisiä neuvoja. Mitä hänen sitten tuli tehdä? Ei muuta kuin paljastaa rehellisesti sielunsa mestarille. Hän kirjoitti, ettei hän usko suunnitellun lehden menestymiseen, vaan että päinvastoin hänen oma varallisuutensa ja maineensa menisi. Mutta hän sanoi myös: ”Jos Sinä tahdot, mestari Kuuthuumi, niin minä teen tämän kaiken, sillä minä en tahdo kadottaa Sinun ystävyyttäsi, en tahdo olla ilman Sinun kirjeenvaihtoasi.”

Oli kaunista, että vanha ihminen näin paljasti sielunsa. Hän saikin vastaukseksi mestarilta: ”Olette tehnyt valintanne, ja me ymmärrämme, että olisi väärin teiltä ryhtyä tuohon sanomalehtihommaan. Tshoohan on sanonut, että koska sittenkin olisitte valmis palvelemaan meitä, jos

niin tahtoisimme, niin minä saan olla vielä kirjeenvaihdossa teidän kanssanne.”

Mr. Sinnett sai vielä kirjeitä mestarilta, mutta ei monta. Sitten kirjeenvaihto lakkasi. Ja se oli Mr. Sinnetin suuri elämän tragedia. Mestari tarjosi hänelle tilaisuuden luopua kaikesta, hänelle, joka oli jo vanha ja maailmassa menestynyt ihminen. Tuo ”kaikki” merkitsi: rikkaus, maine, menestys, elämä. Se oli hänen elämänsä tragedia, sillä hän ei osannut valita. Niinkuin rikas nuorukainen poistui allapäin Jeesuksen luota, niin Sinnettinkin piti kääntyä pois mestarin luota. Mestari ei ihmisenä mitään vaadi, mutta ihminen itse langettaa oman tuomionsa. Hän edelleen saa olla hyödyksi maailmassa, tehden omaa työtään, mutta mestarin täytyy vetäytyä syrjään.

Tämä on ihmeellistä, mutta se tulee kerran jokaiselle ihmiselle. Ei kukaan voi siitä päästä, jos hän tahtoo löytää totuuden ja niitä ihmisiä, jotka tietävät. Jos hän tahtoo tavata heitä persoonallisesti, silloin hänet asetetaan koetukselle. Tietenkään, kun emme ole tietoisessa yhteydessä mestarin kanssa, koetukset eivät tule hänen allekirjoituksellaan varustettuina. Tämä oli mahdollista vain Mr. Sinnetille, joka oli kirjeenvaihdossa mestarin kanssa. Kun tavalliset ihmiset etsiessään mestaria joutuvat koetukselle, seuraa mestari heitä kaukaa ja näkee, kestävätkö he koetuksia vai eivätkö. Ja jos ihminen osaa luopua kaikesta ilman vaatimuksia tai toivomuksia, silloin mestari tulee hänen luokseen. Niin on ollut, ja niin tulee olemaan. Mr. Sinnett oli poikkeus, ja sentähden hänen kokemuksensa on meille niin opettava ja kuvaava.

Mutta eikö teosofinen liike ole poikkeusasemassa? Eivätkö Teosofisen Seuran jäsenet ole lähempänä mestareita kuin muu ihmiskunta? Tämä on tavallinen otaksuma. Katsokaamme sentähden, miten asianlaita on.

Alussa oli niin, — ja silloin ei ollut toista teosofisen liikkeen äänenkannattajaa kuin Teosofinen Seura, — että Teosofinen Seura oli jaettu kolmeen piiriin. Seuran jäsenet kuuluivat yleensä niin sanottuun kolmanteen piiriin. Toiseen piiriin kuuluivat ne jäsenet, jotka koko sielullaan ja mielellään etsivät mestareita ja joita mestarit pitivät silmällä, ja myös ne, jotka olivat päässeet mestarien opetuslapsiksi. Ensimmäiseen piiriin kuuluivat itse nuo kaksi mestaria, Moorja ja Kuuthuumi. Tällä tavalla oli Teosofinen Seura kuin pyramidi.

Niin kauan kuin jäsenet yleensä ymmärsivät, mikä oli seuran tarkoitus ja työ, sekä uskoivat mestareita olevan olemassa ja kunnioittivat

heitä, niin kauan saattoi tämä järjestely pysyä voimassa. Mutta kun 80-luvulla oli tuo vaikea aika, jolloin Madame Blavatskya syytettiin petoksesta ja Mr. Sinnett kadotti yhteytensä mestarien kanssa, silloin Teosofisessa Seurassa pääsi vallalle epäilyksen henki: Miten mahtaa olla mestarien laita? Onko heitä olemassa? Turhaa on heistä maailmalle toittottaa; eihän maailma voi heihin uskoa; parempi on, että pidetään kiinni T. S:n filosofisesta elämäntarkastuksesta. Tutkitaan uskontoja, tieteitä, filosofioita, — unohdetaan mestarit.

Silloin mestarit sanoivat: ”Nyt epäonnistui yrityksemme. Se epäonnistui ensin Amerikassa, sillä siellä pääsi spiritismi vallalle, ja nyt Intiassa, kun hindutkin, jotka hyvin tietävät, että meitä on olemassa, mieluummin suovat, ettei mestareista mitään puhuta. Me vetäydymme näkyvistä.” Ja he jättivät Teosofisen Seuran.

Mutta ihmisyksilöiden luota mestarit eivät vetäydy; sentähden Madame Blavatsky sai v. 1888 järjestää sisäisen piirin, jossa hänellä oh tilaisuus kasvattaa oppilaita siinä tarkoituksessa, että niistä joku mahdollisesti voisi joutua mestarien yhteyteen.

Onnistuiko tämä myöhempi yritys? Ei sekään onnistunut kollektiivisena liikkeenä, sillä jos se olisi onnistunut, olisi mestarien henki pysynyt elävänä Teosofisessa Seurassa. Silloin Teosofinen Seura yhä edelleenkin olisi yksin edustanut teosofista liikettä, ja teosofinen liike olisi pysynyt ehjänä. Mutta pian Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen tapahtui, kuten tiedämme, että Teosofinen Seura jakautui kahtia, ja sen jälkeen on tapahtunut paljon jakautumisia.

Tämä todistaa, että mestarit eivät ole yksin Teosofisen Seuran takana, vaan että he olivat ja ovat teosofisessa liikkeessä yleensä mukana, mutta ainoastaan yksilöiden takana. Ei ole mitään luonnotonta, että teosofinen liike on synnyttänyt useita seuroja, jotka liikettä edustavat, kukin ehkä omalla tavallaan, mutta se merkitsee, että mestarit ovat eri haarautumien takana ainoastaan siinä määrin kuin niissä on yksilöitä, jotka ovat mestarien kanssa yhteydessä. Millään seuralla ei ole mitään patenttia enää mestarien myötävaikutuksesta.

Että tämä todella on mestarien kanta asiassa, voimme nähdä mestarien Kuuthuumin ja Moorjan omista kirjeistä Mr. Sinnettille. Kun Mr. Sinnett oli kirjoillaan saanut teosofisen liikkeen leviämään Englantiin, Lontoossa oli muodostunut paikallisseura, Lontoon looshi. Looshissa oli päässyt vaikutusvaltaiseen asemaan eräs länsimaalainen okkultisti ja näkijä, Mrs. Kingsford, joka on kirjoittanut huomattavan ja sangen

tunnetun kirjan: ”Tie Kristuksen löytämiseen”. Mrs. Kingsford oli tullut Lontoon looshin puheenjohtajaksi. Kun sitten Mr. Sinnett tuli Lontooseen, hänkin luonnollisesti saavutti vaikutusvaltaisen aseman, sillä hän osasi selittää teosofiaa itämaalaiselta kannalta. Tästä johtui, että syntyi kaksi ryhmää: toinen, joka piti Mr. Sinnettä johtajanaan, ja toinen, joka piti Mrs. Kingsford’ia. Syntyi kannausta ja vaikeutta. Oli paljon jäseniä, jotka ajattelivat, ettei Mrs. Kingsford sopinut puheenjohtajaksi, ja he päättivät seuraavassa vuosikokouksessa valita siksi Mr. Sinnettin.

Mutta vähän ennen vuosikokousta tuli mestarilta kaksi kirjettä, toinen Mr. Sinnettille ja toinen looshille. Mestari kirjoitti: ”Ei ole mitään pahaa siinä, että on eri näkökohtia ja suuntia, että siis on disharmoniaa. Teidän pitää tietää, että elämän sinfonia muodostuu disharmonioista. Veljeys tulee juuri siinä näkyviin, että ajatellessamme eri tavoin kysymyksistä, joista meillä ei vielä ole omakohtaista tietoa, tunnustamme toistemme arvon ja olemme suvaitsevia ja täynnä hyvää tahtoa toisiamme kohtaan. Sentähden meidän toivomuksemme on, että te ette sysää Mrs. Kingsfordia syrjään, vaikka hän edustaa vähemmistöä. Hän on syvä näkijä. Vaikka hän meidät kieltäisikin, hän on siksi ansiokas ja rehellinen nainen, että voitte pitää hänet puheenjohtajana. Muodostakoon Mr. Sinnett eri ryhmän, mutta älkää hajaantuko.”

Silloin muistaakseni noudatettiin mestarien toivomusta. Myöhemmin ei valitettavasti osattu ajatella niin, että harmoniaa muodostuisi disharmonioista, että siis Teosofiseen Seuraan mahtuisi erilaisia filosofisia ja esoteerisia koulukuntia. Pimeys oli laskeutunut Teosofisen Seuran ylle, ja hajaantumisen aika alkoi. Mutta onneksi mestarit yhä ovat teosofisessa liikkeessä mukana.

Teosofista liikettä edustavat meidän päivinämmme, kuten tiedämme, useat eri seurat. Kun Teosofinen Seura ensi kerran jakautui kahtia, tapahtui se epäilemättä mestarien tahtoa vastaan, sillä heidän alkuperäinen suunnitelmansa oli, että kaikki teosofian harrastajat muodostaisivat yhden ainoan teosofisen seuran, jossa sitten saattoi olla kuinka monta eri mielipidettä ja uskonmuotoa tahansa; siitä oli esimerkkinä Lontoon looshin historia.

Kun nyt siis on olemassa useampia teosofisia ja teosofishenkisiä seuroja, jotka nähtävästi eivät ole osanneet pysyä alkuperäisessä ohjelmassaan, on meillä täysi syy kysyä, kuinka on teosofisen opetuksen laita: onko se pysynyt alkuperäisessä puhtaudessa, onko se kaikissa

seuroissa samanhenkinen kuin Madame Blavatskyn aikana, opetetaan-ko yhä vielä sitä, mitä mestarit tahtoivat opetettavan?

Tämä kysymys on luonnollinen ja sitäkin tärkeämpi, mikäli näemme, että nämä seurat ovat eri kannalla suurissa kysymyksissä. Mikä muuten olisi aiheuttanutkaan jakautumisen? Tietenkin itse jakautumiset ovat alkuaan aiheutuneet persoonallisista syistä. On ollut etevii teosofisia opettajia ja johtajia, jotka ovat koonneet ympärilleen joukon kannattajia, ja kun heitä ei ole seurassa oikein suvaittu, he ovat eronneet ja muodostaneet oman seuransa. Monessa tällaisessa uudessa yhdistyksessä väitetään, että pyritään takaisin mestarien alkuperäisiin opetuksiin, joista vanhemmissa seuroissa on luovuttu.

Koko tämä kirjava näytelmä kehoittaa totuudenetsijää vakavaan arvosteluun ja harkintaan. Missä määrin on perää väitteessä, ettei ole noudatettu alkuperäisiä opetuksia?

Olkoon siis meidänkin suotu tutkia, mitä mestarit alkuaan tahtoivat opettaa. Tällainen tutkimus ei ole mahdoton, sillä mestarit Kuuthuumi ja Moorja kirjoittivat, kuten tiedämme, kirjeitä useille henkilöille, etupäässä Mr. Sinnetille, joka niiden nojalla laati teosofiset kirjansa. Näitä kirjeitä on jonkin verran julkaistu Teosofisen Seuran taholta, ja v. 1923 julkaistiin Lontoossa kaikki mestarikirjeet Mr. Sinnetille. Tämä viimeainittu teos (*The Mahatma Letters to A. P. Sinnett*) on paras lähde sille, joka todella tahtoo tietää, mitä mestarit alkuaan opettivat.

Yleissilmäys mestarien opetuksiin näyttää meille, että ne ennen kaikkea tähtäsivät muutamien suurten ennakkoluulojen poistamiseen. Nämä ennakkoluulot pitävät ihmisiä harhassa ja pimeydessä ja estävät henkistä kehitystä.

Ensimmäinen ja vaarallisin niistä on ennakkoluulo Jumalasta, josta sitten aiheutuu ennakkoluulo jumalanpalveluksesta, uskosta, kirkosta, seremonioista, pappien tärkeydestä jne.

Taistelu ensimmäistä ennakkoluuloa vastaan tähtää siihen, että ihmiset vapautuisivat väärästä uskosta ja samalla omaksuisivat oikean uskon ja käsityksen Jumalasta. Väärä usko Jumalaan on siinä, että luullaan Jumalan olevan ihmiskunnan, maailman ja yleensä olemassaolon ulkopuolella. Jumala uskotaan suureksi, persoonalliseksi tai ”ylipersonoalliseksi” olennoksi, joka on meidän ulkopuolellamme ja jota meidän tulee palvella ja palvoa, ei ainoastaan siinä luonnollisessa merkityksessä, että noudattaisimme Jumalan tahtoa, vaan vielä sellaisessa merkityksessä, että täytyy olla kirkot, uskonnonmuodot, papit jne. Tästä

harhakäsityksestä johtuu suvaitsemattomuus, uskonkiihko, käännyttämisinto ja uskonsota, sillä ihmiset aina luulevat, että heillä on tietoa oikeasta Jumalasta — että Jumala itse on ilmoittanut heille totuuden.

Mestari Kuuthuumi puhuu eräässä kirjeessään tähän suuntaan: ”Melkein suurin osa siitä onnettomuudesta, mikä painaa ihmiskuntaa, on aiheutunut siitä, että uskotaan ulkonaiseen jumalaan, kirkkoon ja jumalanpalvelukseen. Muutamat ihmiset ovat aina käyttäneet tätä uskoa hyväkseen, ja sillä tavalla on syntynyt pappisvalta maailmassa. Tämä on suurimpia ihmiskunnan painajaisia, ja kaukana olkoon meistä, että uudestaan loisimme mitään sellaista. Me tahdomme vapauttaa ihmiskunnan tästä painajaisesta”.

Mestari ei puhu kirjeessään ainoastaan kristinuskosta, vaan tarkoittaa yhtä paljon itä- kuin länsimaalaisia olosuhteita. Hän painottaa Mr. Sinnettin mieleen, että ihmiskunnan pelastus on vain siinä, että ihmiset luopuvat harhakäsityksistään ja ymmärtävät, että Jumala ei ole sanoin määriteltävissä. Jumalan puolesta ei voi taistella, Jumalaa ei voi lepyttää, Jumalan mieltä ei voi hyvittää. Jumala on suuri, ehdoton, absoluuttinen elämä. Ei voi olla muuta kuin yksi ainoa ihmeellinen elämä, joka on totuus kaiken takana. Jumalasta emme voi mitään varsinaisesti tietää, sillä se, mikä meissä tietää, on myös Jumalasta, emmekä voi asettua sen ulkopuolelle, joka itse on subjektina meissä. Mutta ehdottomasti varmaa suuren jumalaisen elämän suhteen on, että se on kaikkialla. Sen täytyy olla kaikkialla, koska ei ole kuin yksi elämä. Sama elämä on ihmisessäkin, ja sentähden ainoa Jumala, josta voimme päästä syvempään ja yhä syvempään tietoon, on Jumala, joka on meissä. ”Sillä”, sanoo mestari, ”maailma on kyllä täynnä jumalia eli henkilöitä, ja me kyllä uskomme planeettahenkiin ja kaikenlaisiin korkeihin enkeliolentoihin, mutta onko niitä palvottava? Ei suinkaan, sillä ihminen on yhtä korkea kuin korkein ilmennyt jumalolento, koska hänen sisässään elää sama absoluuttinen, ehdoton elämä. Älköön ihminen kumartuko minkään toisen olennon edessä, kumartukoon sydämessään ja hengessään ainoastaan sen Jumalan edessä, joka hänessäkin ilmenee — ja ainoastaan sitä Jumalaa ihminen etsiköön.”

Tätä sisäistä Jumalaa nimitämme myös Kristukseksi, Logokseksi, ja se yksin voi meidät pelastaa. Ei olisi mitään hyötyä siitä, että ulkonainen vapahtaja nostaisi meidät pois pahasta ja tietämättömyydestä ja synnin suosta, sillä me juoksisimme siihen takaisin, jollemme itse ole Jumalaa etsineet. Meissä täytyy herätä halu pois pahasta, halu Juma-

lan luo, joka on meissäkin. Vasta sitten, kun meissä itsessämme on herännyt todellinen ikävä valoon, totuuteen, hyvyteen, täydellisyyteen, tietoon ja rakkauteen, voi joku olento — ihminen, mestari, jumala — olla meille hyödyksi ja auttaa meitä. Emme ole lasten kaltaisia, emme eläinten kannalla. Kun olimme alkeellisia ihmisiä, täytyi olla keskellämme toisia, korkeampia olentoja, jotka houkuttelivat meitä sinne ja tänne — muuten emme olisi mitään oppineet ymmärtämään. Nyt olemme sitä vastoin oppineet hieman itsekkin arvostelemaan. Ei ihminen enää — ainakaan sivistyneissä olosuhteissa — ole niin tietämätön tai ajattelematon, että häntä voi viekotella mihin tahansa. Ei ihminen enää ole niin tyhmä. Viime aikoina on ollut monenlaisia yhteiskunnallisia ja eettisiä liikkeitä maailmassa, jotka ovat herättäneet ihmisiä ajattelemaan.

Sentähden on välttämätöntä, että saamme oikean käsityksen Jumalasta. Jumala on täynnä valoa, tietoa, rakkautta, hyvyttä. Jumala on täydellinen elämä meidän omassa hengessämme. Sitä meidän täytyy ikävöidä, kaivata. Oikea usko Jumalaan ei ole sama kuin harhaluulo, että Jumala on persoonallinen olento, joka vaatii meiltä jotakin, vaan se on tieto ja käsitys siitä, että Jumala meissä toivoo ja tahtoo, että tulisimme hyviksi, järkeviksi, ihaniksi ja täydellisiksi sieluiksi, niinkuin ”Isämme taivaissa on täydellinen.”

Mitä meillä on sanomista tätä teosofisten mestarien opetusta vastaan? Ei mitään. Meidän täytyy tunnustaa heidän opetuksensa totuus. On totta, että Kristus, Vapahtaja, Isä on meissä, ja että muunlaisesta Jumalasta emme voi mitään tietää. Tämä on uusi evankeliumi meidän ajallemme, vaikka se on ikivanha totuus. Vaikka kaikki suuret viisaat ovat siihen viitanneet, ja vaikka Jeesus Kristus jo kohta kaksituhatta vuotta sitten puhui siitä selvemmin kuin kukaan ennen häntä ja näytti tietä sisäisen Jumalan luo, me olemme yhä vaeltaneet pimeydessä ja uskoneet ulkonaisiin jumaliin. Teosofisissakin piireissä puhutaan logoksisista, esim. meidän aurinkokuntamme kolmiyhteisestä logoksesta, ja kuvataan ne persoonallisiksi jumaliksi. Toiselta puolen Jumala eli Vapahtaja meissä ei ole sama kuin meidän persoonallinen minätajuntamme. Suuri Elämä on meissä rajoittunut, ahdistunut, ristiinnaulittu. Persoonallinen minätajuntamme on eristettynä suuresta Elämästä; se on katsellut itsensä sokeaksi aineen maailman harhoihin. Sentähden sen on pyrittävä takaisin yhteyteen sen suuren tajunnan kanssa, jota nimitämme Isäksi eli hengeksi ja joka on kaikki syliinsä sulkeva tajunta.

Olemme esimerkiksi kristikunnassa käyneet verisiä sotia ”Jumalan puolesta”, ”Jumalan kunniaksi” piinanneet ja polttaneet ihmisiä, ja olemme vieläkin valmiit ankarasti arvostelemaan, tuomitsemaan ja jos mahdollista työssään estämään toisin ajattelevia, mutta siinä juuri on ollut ja on yhä meidän suuri inhimillinen erehdyksemme. Sentähden on tärkeää, että teosofinen liike on uskollinen tälle mestarien antamalle evankeliumille, painottaen ja puhuen siitä Vapahtajasta, joka on meissä. Jos teosofisen liikkeen yhteydessä syntyy uusia kirkkoja, jos siinä tyrkytetään uusia kristuksia ja maailmanvapahtajia, niin se on harhaa ja petosta. Kirkollinen liike tuo mukanaan pappeja, piispoja ja seremonioita, siinä taas palvotaan ulkonaista jumalaa, ja ihmiset syöstään takaisin tietämättömyyteen, arkuuteen ja epäitsenäisyyteen.

Vaikka olisimme kuinka viisaita, meidän ei tarvitse perustaa mitään kirkkoja ja jumalanpalvelusmuotoja. Kaikki mitä teemme jumalanpalveluksen muodossa, olkoon sellaista, joka tulee itsestään. Kun astumme roomalaiskatoliseen kirkkoon, ihmettelemme menojen kauneutta ja huudahdamme: minkä juhlallisen tunnelman synnyttääkään tämä musiikki ja tämä laulu. Pitäisikö meidän nyt teosofeina ajatella, kuinka pahaa ja huonoa tuo kaikki on? Ei, jos ihmiset tahtovat laululla ja soitolla etsiä elämän sisäistä kauneutta, ei siinä ole mitään moitittavaa, mutta sitä meidän täytyy paheksua, ettei tämä kaikki ole saanut jäädä taiteeksi, vaan on muodostunut viralliseksi laitokseksi. Sillä kauneuden takana, kulissien takana, saattaa olla paljon epäjaloja tunteita ja ajatuksia, epäsupua, itsekkyyttä, vehkeilyä. Nuo papit, jotka esiintyvät, saattavat olla ikävissään; he olisivat ehkä mieluummin nukkuneet kauan aamulla. Heidän on täytynyt oppia näitä ikäviä messuja, joita aina täytyy ihmisille laulaa. Oi, kuinka se kaikki on yksitoikkoista! Entä piispat ja paavit. ”Kirkon parasta” tarkoittaen he ovat pyrkineet valtaan ja rikkauteen, mutta ovat usein käyttäneet suurta vaikutusvaltaansa väärin, itsekkäisiin tarkoituksiin. Rooman kirkon piti hallita kuninkaita ja kansoja, sillä olihan se Jumalan valtakunta maan päällä.

Tietenkin tunnemme ja tunnustamme, että kirkot ovat kaikkialla tehneet paljon hyvää. Seisomme ikäänkuin probleeman edessä. Mutta ymmärrämme myös mestareita, kun he sydämen tuskassaan sanovat: ”Emme tahdo luoda uusia kirkkoja; tahdomme saada ihmiset heräämään ja ymmärtämään asioita.”

Muuan toinen ennakkoluulo, josta mestarit tahtovat ihmiset vapauttaa, on usko persoonalliseen kuolemattomuuteen, hassunkurisine lisä-

käsitteineen. Sen vastakohtana on toinen suuri harhausko, ettei muka ole mitään elämää kuoleman jälkeen. Viime vuosisadan loppupuolella maailma yhä enemmän vapautui kirkollisista dogmeista ja tuli yhä enemmän materialistiseksi. Materialistit olivat kylläkin viisaasti huomanneet, että oli mahdotonta löytää tai edes järjellään käsittää maailman ulkopuolella olevaa jumalaa. Ja kun heidän mielestään jumala kerran näyttäytyi harhaksi, ei ollut vaikeata lykätä luotaan kaikki käsitukset hengestä ja sielusta, jota he eivät myöskään mistään löytäneet.

Opettaessaan, että Jumala on meidän sisällämme, mestarit samalla tahtoivat painottaa, että vaikka me ihmiset elimme henkiolentoina ikuisesti, emme silti olleet persoonallisesti kuolemattomia. Persoonallista kuolemattomuutta oli opetettu kirkkoissa, varsinkin kristikunnassa. Uskottiin ja opetettiin moniaalla ehkä vieläkin uskotaan, että ihminen tällaisena kuin hän on, ja juuri tämä hänen persoonallinen itsensä ja sielunsa on kuolematon. Tosin ei joka kirkossa uskottu, että hän heti ruumiinsa kuoltua oli taivaassa, vaan uskottiin, niinkuin tässä meidän protestanttisessa kirkossa, että ihminen kuoltuaan joutuu hautaan ja saa nukkua tuomiopäivään saakka, jolloin kuuluu pasuuna, niin täri-syttävä, että luut nousevat haudasta.

Onko ihme, että oli materialisteja, jotka ajattelivat, että tämä oli melkein kuin jumalaista komediaa? ”Menkää noihin hautoihin ja kaihakaa luut esiin vuosisatojen päästä, mitä silloin löydätte? Ehkä joitakin luunkappaleella, jotka eivät ole sattuneet mätänemään — tai ehkei enää mitään. Mikä sitten nousee ylös tuona tuomiopäivänä?”

Uskovaiset kristityt kyllä sanoivat: ”Tämä on salaisuus, jumalainen mysteeri, jota emme osaa selittää”, mutta materialistit vastasivat yli olkain: ”No, uskokaa pois, mutta me olemme nähneet omin silmin, ettei kuolleista ihmisistä ole mitään jälellä.” Sokeata uskoa ei mikään horjuta. Monen protestantin mielestä ihminen kuoltuaan lentää sieluna ikuisiksi ajoiksi Jumalan istuimen luo, siellä pyöriäkseen ja tanssiakseen tai saadakseen jonkinlaisen soittokoneen, jota pilven reunalle istuu soittamaan. Ajattelevammat ihmiset sanovat kyllä, etteivät he usko sellaiseen tanssiin tai soittoon, mutta että ihminen varmasti elää kuoleman jälkeen. ”Ikuisestiko hän sitten elää?” — ”Niin, kyllä kai.” — Mutta siinä oli päänvaivaa, kun piti miettiä, mikä ihmisessä säilyi ikuisesti. ”Säilyvätkö minun kaikki pienet paheeni ja hyveeni?” — ”Ei tietystikään paheet, hyveet ehkä, jos niitä on.” — ”Mutta jos eivät minun persoonalliset pienet paheeni säily, mikä se sitten säilyy, kun ei

minussa paljon hyvääkään ole?” — ”Ei saa niin paljon kysyä ja ajatella, kyllä Jumala tietää minkälaiseksi Hän muuttaa sinut.” — ”Hän siis muuttaa minut?” — ”Niin tietenkin, kun sinusta tulee enkeli, niin sinä olet muuttunut.” — ”Mutta paljosta saankin sitten luopua, kun minusta enkeli tehdään! Minusta joutaa niin paljon pois, etten tunne enää itseäni, — ei se enkeli enää ole minä.”

Kuka tahansa jokapäiväinen ihminen hämmästyisi ajatellessaan sellaista ikuisuutta. Hänen käsityksensä persoonallisesta elämästä rajoittuu siihen, mitä hän maan päällä on kokenut. Jos ei sitä tai jotakin sen tapaista jatku — mikä sitten on ikuinen elämä?

Filosofisesti ajattelevan totuudenetsijän mielestä tällaiset opit ja käsitykset ovat luonnollisesti harhakuvitelmia. Hän ymmärtää muitta mutkitta, että täytyy olla totta, mitä mestarit opettivat, että ihminen ei ole persoonallisesti kuolematon. Hän kuolee, mutta silti on olemassa kuolematon elämä. Ja mikä se on? Se on Jumala. Jumala on iankaikkinen elämä, Jumala on yksi, ja ihmisen pitää tulla osalliseksi Jumalan elämästä.

Kuinka sellainen käy päinsä? Saako ihminen säilyttää pienet pahuutensa ja omituisuutensa? Ei suinkaan, mutta hänen pitää itse kasvattaa itsensä pois pahasta. Ei mikään ulkopuolinen jumala tee häntä enkeliksi; itse hänen pitää kasvattaa itsensä siksi.

Kuolematon elämä on kallis aarre, joka meidän tulee hankkia ja saavuttaa. Se on kyllä meissä, koska se on Jumala meissä, Vapahtaja meissä. Mutta emme sitä tunne, kun emme ole siihen yhtyneet. Niin kauan kuin emme ole yhtä tuon Vapahtajan kanssa, emme elä ikuisesti. Olemme ikäänkuin langettaneet tuomion itsemme yli; meidän täytyy epätäydellisinä, persoonallisina olentoina kuolla. Ja onnellisinta onkin meille, että saamme kuolla.

Moni ihminen tuntee joskus: oi, kuinka olen väsynyt itseäni ja elämäni; jospa voisin haihtua olemattomiin. Se on oikea ja luonnollinen tunne. Elämä on niin varannut, että saamme kuolla ja haihtua pois, jos emme tahdo kuolemattomuutta. Mutta samalla tuo perin buddhalainen pessimismi on ennustus siitä, että voimme astua sen kynnyksen yli, joka erottaa persoonallisen ikävämme siitä todellisesta, loistavasta ja suuresta, mikä ihminen oikeastaan on. Sillä ihminen — mestarien oppien mukaan — on ihana ja ihmeellinen olento. Persoonallisuus on vain heikko heijastus, vain irvikuva siitä todellisesta, inhimillisestä Itsestä, joka on olemassa hengen maailmassa, Jumalan suuressa ehdottomassa

Elämässä. Ihminen on sisimmältä olemukseltaan Jumalan Poika, kuolematon hengen liekki, yhtä Elämän Tulen kanssa.

Sentähden ihminen väsyessään persoonalliseen itseensä nostaa ikävöivän katseensa ja näkymättömän kätensä kohti sitä Vapahtajaa, joka on hänessä, kohti sitä epäitsekästä, loistavaa, kuolematonta olentoa, joka on hänessä ristiinnaulittu. Hänen kuolematomuutensa on siinä, että hän luopuu alemmasta, persoonallisesta itsestään ja nousee korkeampaan, todelliseen inhimillisyyteensä.

Sentähden mestarit myös opettivat: vaikka spiritistinen liike, joka syntyi 19:nneen vuosisadan keskivaiheilla, havainnollisesti ja usein epäämättömästi todistaa, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, niin sama liike tulee ansaksi, joka kietoo pauloihinsa totuudenetsijätkin, jolleivät he tahdo filosofisesti ajatella. Madame Blavatsky käsitettiin väärin ja hänen vaikuttimiaan epäiltiin, kun hän kirjoitti spiritistisiä teorioita vastaan ja selitti ilmiöitä toisella tavalla kuin silloiset spiritistit. Nykyään on helpompi ymmärtää häntä, ja voimme sanoa, että tieteellinen spiritistinen tutkimus on johtopäätöksissään tullut sangen lähelle niitä teorioita, joita Madame Blavatsky esitti teosofisina oppeina teosofisen liikkeen alkuaikoina.

Totuus näet kulkee kultaista keskitietä. Totuus on, että ihmisestä hänen persoonallinen minänsä eli sielunsa jää olemaan kuoleman jälkeen, mutta haihtuvana ja vain joksikin aikaa. Korkein hänessä, hänen sisäinen Vapahtaja-Itsensä erkanee hänestä kuolemassa. Niin kauan kuin ihminen elää maan päällä, hän on, niinkuin Jeesus Kristus sanoo, lähellä valoa eli vaeltaa valossa: ”vaeltakaa, niinkauan kuin teissä valo on.” Valo on sisäinen Vapahtajamme, mystinen Kristus, joka on meissä, niin kauan kuin elämme näkyvässä maailmassa. Näkyvä on yhtymä hengen ja aineen välillä. Tässä näkyvässä elämässä voimme etsiä sisäistä Kristusta, yhtyä häneen ja tulla pelastetuiksi, mutta kun kuolema lähestyy, vetäytyy korkeampi Itsemme omaan taivaaseensa, ja persoonallisuutemme jää henkimaailmaan olemaan sellaisena, kuin se on. Sen kohtalo on ennakoita määrätty. Joudumme ensin kärsimyksen paikkaan — ei ikuisiksi ajoiksi — mutta niin pitkäksi aikaa, että ruma ja paha, huono ja itsekäs palaa meistä pois. Meidän pitää puhdistua. Katolinen kirkko on oikeassa opettaessaan kiirastulesta. Mutta kun ihminen on kärsinyt pahan pois itsestään, silloin hänen persoonallinen minänsä nousee taivaalliseen onneen ja saa elää uudestaan maallisen elämänsä ilman syntiä ja tahraa — sellaisena kuin hän ehkä nuoruu-

den unelmissaan sitä kuvitteli. Hänen korkeampi minänsä on koko ajan hänen ulkopuolellaan.

Kuoleman jälkeen on totta, että Jumala on meidän ulkopuolellamme, mutta vain kuoleman jälkeen. Sentähden on kuolemanjälkeinen tila vaikeampi kuin maallinen elämä, vaikka se onkin ihmiselle lepoa, onnea ja autuutta. Okkultisesti ja metafyyysisesti katsoen se on alempi tila, koska Jumala on ihmisen ulkopuolella. Sentähden tulee hetki, jolloin ihminen taas saa syntyä tähän maailmaan. Ja ennen sitä hetkeä käy toinen, jolloin se, mikä vainajan persoonallisuudessa on parasta, puhtainta ja epäitsekäintä, uudestaan yhtyy korkeampaan minään, Vapahtajaan, Jumalaan. Se hetki on entisen persoonallisuuden lopullinen kuolema. Mutta samalla kajahtaa henkimaailmassa uuden elämän aamukellojen soitto ja käsky kuuluu: ”Mene alas ihminen, uudestaan kokemaan, sillä ainoastaan näkyvässä aineen maailmassa voit tietoisesti yhtyä minuun.”

Teosofisesti katsoen on sentähden tämä nykyinen elämä ylen tärkeä. Sen ”otollista aikaa” ei pitäisi laiminlyödä, ajatellen, että ”kuoleman jälkeen kyllä saa tietää, miten asiat ovat, ja kyllä kai siellä aina pärjää”. Totta on, että vainajina ”pärjäämme”, sillä kuolema tuo eteemme sen, minkä itse itsellemme olemme elämässä valmistaneet, mutta Vapahtajaa emme löydä muualla kuin täällä maan päällä, sillä Vapahtajan löydämme ainoastaan itsestämme. Kuoleman jälkeen saamme kyllä nähdä mestareita, enkeleitä ja kaikenlaisia olentoja, mutta mitä se meitä auttaa, kun kuitenkin elämme ainoastaan sen hyvän pohjalla, minkä loimme täällä maan päällä? Tässä maallisessa elämässä elämme tosiaankin, niinkuin kristinusko sanoo, ”armon ajassa”, vaikka meitä ei uhkaakaan ikuinen kärsimys, vaan ainoastaan kuolema eli persoonallinen häviö (kadotus). Todellinen vaara on siinä, ettei tämä persoonallisuus löydä jumalaista Vapahtajaansa. Se on ainoa, mikä meitä uhkaa. Me saamme kyllä tulla uudestaan koettamaan, mutta emme sillä tavalla voi jatkaa rajattomasti, sillä tämä maapallo ei elä ikuisesti; emme voi lukemattomia kertoja syntyä tänne. Sitä paitsi maapallo ei ole aina samanlainen. Olosuhteet täällä muuttuvat — maapallo voi kylmetä, elämä käydä mahdottomaksi. Mihin joudumme, jos emme käytä armonaikaa hyväksemme, niinkauan kuin saamme tänne syntyä, täällä etsiä ja löytää? Luonnon suuressa taloudessa ei ole mielivaltaa. Ihmisielu ei voi tulla äkkiä heitetyksi toiseen tähteen, esim. Siriukseen, niinkuin jotkut haaveilevat. Me ihmiset kuulumme tähän maapalloon. Jäl-

leensyntyminen on suuri tilaisuus, ei mikään ikävä välttämättömyys. Se sisältää suuren lupauksen. Se on ainoa keino Jumalan löytämiseen. Näin teosofiset mestarit opettivat, ja ne, jotka ovat kulkeneet heidän viitoittamaansa tietä, jotka ovat heidät löytäneet, ovat voineet todeta, että asiat ovat kuolemanjälkeisen elämän suhteen, niinkuin mestarit ovat selittäneet.

Esitelmä Helsingissä tammikuussa 1924

Uusintapainos v. 1941 painetusta loppunmyydystä teoksesta ”Ihmisyyden uskonto”.

